

OPIS POPULARNONAUKOWY

W obliczu koszmaru II wojny światowej międzynarodowe ustalenia prawne oraz konstytucje wielu krajów zaczęły posługiwać się pojęciem niezbywalnej ludzkiej godności. Idea godności człowieka nie zrodziła się jednak dopiero w połowie XX wieku – w kulturze europejskiej pojęcie to występowało już w pismach Cycerona. Chrześcijańska starożytność oraz wieki średnie wypracowały bogate i wieloaspektowe rozumienie ludzkiej godności, stanowiące później punkt odniesienia dla koncepcji nowożytnych i współczesnych. Celem niniejszego projektu jest przebadanie historii tego fundamentalnego pojęcia współczesnej kultury europejskiej w pismach starożytnych oraz średniowiecznych Ojców i Doktorów Kościoła.

Doniosłość epoki patrystycznej i średniowiecza dla kształtowania się współczesnego rozumienia godności człowieka jest bezprecedensowa: to właśnie w tym okresie ukształtowało się rozumienie jej powszechnej obecności pośród ludzi, wynikającej nie ze statusu społecznego lub urodzenia, ale z prostego faktu posiadania natury ludzkiej. Średniowiecze, co więcej, akcentowało nie tylko wymóg słusznego traktowania podmiotów godności, ale i powinności zobowiązujące samych jej nosicieli. Istotne cechy współczesnego myślenia o godności człowieka wywodzą się właśnie z myślenia patrystycznego i średniowiecznego, co wskazuje na potrzebę dogłębnych analiz treści oraz historii rozwoju wzmiankowanego pojęcia w tym okresie. Na potrzebę tę częściowo odpowiadają dotychczasowe badania z historii filozofii i historii idei, jednakże brak monograficznego, systematycznego studium historii rozwoju tego terminu na przestrzeni piętnastu wieków starożytnego chrześcijaństwa i średniowiecza jest znaczący. Prezentowany projekt ma za zadanie tę lukę wypełnić.

Podjęcie zaproponowanej w projekcie problematyki podyktowane jest nie tylko brakiem jej systematycznych i całościowych opracowań, ale także jej ważnością dla adekwatnego opisu późniejszych – zarówno polskich, jak i międzynarodowych – koncepcji filozoficznych, teologicznych, a także prawnych, formułowanych i dyskutowanych w Europie oraz na świecie. Szczegółowe studium niezmiernie wpływowego okresu historii myśli europejskiej istotnie przyczyni się do rozwoju badań naukowych, uzupełniając znaczącą lukę w opracowaniach historyczno-filozoficznych i historyczno-teologicznych i otwierając drogę do dalszych badań.

Stosowana w projekcie metodyka zakłada krytyczną analizę oryginalnych tekstów przy jednoczesnym uwzględnieniu ich kulturowego, historycznego, teoretycznego i językowego kontekstu. Wszystkie teksty analizowane będą w wersji oryginalnej, w języku greckim, łacińskim, średniowiecznym włoskim lub hiszpańskim, z użyciem najważniejszych komentarzy i przekładów oraz literatury krytycznej, a każdy tekst – z uwzględnieniem wiedzy wymaganej do hermeneutycznej analizy tekstu oryginalnego. Badania prowadzone są z pełnym wykorzystaniem współczesnych metod krytyki tekstu oraz narzędzi hermeneutycznych, a więc z uwzględnieniem całości korpusu pism danego autora, kontekstu językowego, historycznego, kulturowego itd., a także uwzględniają konsultacje manuskryptów i scholiów, gdy jest to konieczne do rzetelnego opracowania zagadnienia.

Owoce badań będzie publikacja monograficzna omawiająca podjętą tematykę, opublikowana w międzynarodowym wydawnictwie naukowym prowadzącym szeroką dystrybucję książek do bibliotek uniwersyteckich oraz najważniejszych ośrodków naukowych w Europie.